

OHJAUS YLÄLUOKILLA

A. OHJAUS ENNEN YLÄKOULUN OPINTOJA

A.1. SIIRTYMÄVAIHEEN TOIMINNASTA TIEDOTTAMINEN

A.1.1 Alakouluille tiedottaminen

- Yläkoulun rehtori/opo tiedottaa alakouluille siirtymävaiheen toiminnoista (huhtikuu)
- Liite 1: Siirtymävaiheen aikataulu 6.-7. lk.

A.1.2. Huoltajille tiedottaminen

- Vanhempainilta yläkoululla (6. Luokka) huoltajille ja mahdollisesti oppilaille, jossa esitellään tulevaa koulua, opiskelua, käytänteitä ja tutustutaan koulun henkilökuntaan (yläkoulun rehtori, yläkoulun henkilökunta ja tarvittaessa luokanopettaja) (kevät/syksy)
- Tarvittaessa muu kirjallinen tai sähköinen tiedottaminen (yläkoulun rehtori, opo, luokanopettaja)

A.1.3. Tukioppilaille tiedottaminen

- Opo tiedottaa tukioppilaille vierailusta kuutosluokkiin, jossa kerrotaan yläkoululle siirtymisestä

A.1.4. Tulevien seitsemäsluokkalaisten luokanohjaajille tiedottaminen

- Varataan riittävästi aikaa erityistä tukea tarvitsevista oppilaista ja tukitoimista keskusteluun ja tiedonsiirtoon. Tarvittaessa annetaan konsultaatiotukea (luokanohjaaja, opo, erityisopettaja, aineenopettaja, henkilökunta) (touko-elokuu)

A.2. INFO ALAKOULULLA

A.2.1 Opinto-ohjaajan/erityisopettajan info

- Oppilaat tekevät kysymyksiä ennakkoon yläkouluun ja kevään siirtymävaiheen toimiin liittyen (luokanopettaja) (huhtikuu)
- Opo/erityisopettaja esittelee yläkoulun opintoja ja käytänteitä ja vastaa oppilaiden tekemiin kysymyksiin (huhti-toukokuu)

A.2.2 Tukioppilaiden vierailu

- Tukioppilaat/yläluokkien oppilaat vierailevat 6. luokissa ja kertovat opiskelusta ja koulunkäynnistä yläluokilla (huhti-toukokuu)

A.3. TUTUSTUMINEN YLÄKOULULLA

- 6. luokkien oppilaat opastetaan ohjatusti yläkoulun opetukseen sekä tulevaan kouluyhteisöön ja –ympäristöön (huhti-toukokuu)

A.4. PEDAGOGINEN JA OPPILASHUOLLON TUKI

A.4.1. Oppilastietojen siirto ja luokkajaot (yläkoulun rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, luokanopettaja, luokanohjaaja, kuraattori)

A.4.1.1 Oppilastietojen siirto (kevät/syksy)

- Täytetään tiedonsiirtolomake (liite 2) (alakoulun erityisopettaja, luokanopettaja, huoltaja), aikataulu liite 1
- Alakoululla pidettävissä tiedonsiirtopalavereissa käsitellään yläkoulussa oppilaan oppimisen ja opiskelun kannalta olennaisia tietoja, kuten harrastuneisuus ja oppimisvaikeudet. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeelliset tiedot siirretään tietoa tarvitseville henkilöille, esimerkiksi yläkoulussa oppilasta opettaville opettajille sekä opinto-ohjaajalle (yläkoulun opo, yläkoulun eo, alakoulun eo ja luokanopettaja)
- HOJKSien ja HOPSien päivittäminen (huhtikuu)
- HOJKSin ja HOPSin tietojen eteenpäin tiedottaminen aineenopettajille, opolle ja luokanopettajille (yläkoulun erityisopettaja)

A.4.1.2 Luokkajaot

- Luokkajaot tehdään ottaen huomioon uskontokunta, käsityö-, kieli- ja/tai muut valinnat sekä oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta merkittävät seikat
- Toiveena sekoittaa entiset luokkajaot tarvittaessa
- Oppilaille ja vanhemmille tiedotetaan luokkajaosta mahdollisesti jo keväällä (huhti-toukokuu)

A.4.2. Tietoja yläkoulun henkilökunnalle uusista oppilaista

- Rehtori ja erityisopettaja tiedottavat pienryhmäläisten kotiluokkaan integroinnista ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tukitoimien järjestämisestä
- Yläkoulun erityisopettaja kertoo tukea tarvitsevista oppilaista kyseisille aineenopettajille
- Huoltajilta saadun terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien tietojen välittäminen (opettajat, keittiöhenkilökunta, ym. tarpeen mukaan)
- Oppilastietojen päivittäminen (Tiedonsiirtolomake)

A.4.3. Kuraattorin keskustelut

- Kuraattori keskustelee siirtymävaiheessa tukea tarvitsevien oppilaiden kanssa. Tavoitteena on tukea siirtymävaihetta sekä ennaltaehkäistä mahdollisia ongelmia.

B. OHJAUS OPINTOJEN ALKUVAIHEESSA

B.1. KOULUN KÄYTÄNTEISIIN PEREHDYTTÄMINEN

B.1.1. Kouluyhteisössä toimiminen

- Tutustutaan koulun järjestyssääntöihin, poissaolo- ja rangaistuskäytänteisiin, lukujärjestykseen, ruokailuun sekä käyttäytymiseen ja huolellisuuteen (arviointi) liittyviin asioihin (luokanohjaaja, elokuva)

B.1.2. Tukipalvelut

- Kerrotaan oppilaille oppilashuollon palveluista (erityisopetus, tukiopetus, terveydenhoitaja, koulukuraattori, opo) (luokanohjaaja/opo, elokuva)

B.2. RYHMÄYTTÄMINEN

B.2.1 Toimintapäivä

- 7.luokkalaiset tutustutetaan oman luokkansa oppilaisiin mahdollisen toimintapäivän aikana (mukana esimerkiksi nuorisotoimi, 4H, srk) (elo-syyskuu)
- Tukioppilaat ovat mukana toimintapäivässä sekä ryhmäytymisessä

B.3. OPPIMAAN OPPIMISEN TAITOIHIN PEREHDYTTÄMINEN

B.3.1. Aineen opiskelu ja tavoitteet

- Aineenopettaja ohjaa oppilasta oman aineen opiskelutaidoissa. Opettaja esittelee oppiaineensa sisällöt ja tavoitteet sekä arvioinnin perusteet. Hän esittelee myös oman oppiaineensa opiskelumenetelmät ja seuraa oppilaan opiskelumenestystä ja oppimisprosessia säännöllisesti
- Yläkoulun opinto-ohjaaja perehdyttää oppilaat ainejärjestelmään ja ohjaa oppilaita oman oppimistyylin löytymisessä. Keskustellaan eri oppimistekniikoista ja tähdätään oman oppimistekniikan löytämiseen.
- Pyritään tunnistamaan kunkin oppilaan vahvuudet ja lahjakkuuden osa-alueet, sekä kehittämiskohteet.
- Ohjauksella tuetaan ja kannustetaan oppilaita opiskelussa

B.3.2. Arviointi

- Opinto-ohjaaja kertoo koulun arviointikäytänteet
- Aineenopettaja esittelee oman aineensa arviointiperusteet sekä antaa henkilökohtaista palautetta. Molemmat opastavat oppilasta itsearviointiin

B.4. TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN KARTOITUKSET JA TUKITOIMET

B.4.1. Terveystarkastuksen ennakkotoimenpiteet

B.4.2. Terveystarkastuksesta tiedottaminen

B.4.3. Terveystarkastus

B.5. KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ

B.5.1. Vanhempainilta

- Koulut järjestävät luokkakohtaisia ja/tai yleisiä vanhempainiltoja (lo, opo, rehtori, aineenopettajat)

B.5.2. Vanhempainvartit

- Pidetään vanhempainvartit. Vartit voidaan hoitaa koulukohtaisesti sovitulla tavalla.

C. OHJAUS OPINTOJEN AIKANA

C.1. OPPILASHUOLTO

C.1.1. Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

- Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma päivitetään heti koulun alkaessa ja käydään läpi opettajakunnan kanssa (rehtori, opettajat)

C.1.2. Opintojen etenemisen seuranta ja tuki

- Oppilaan vaihtaessa toisen kunnan kouluun tulee pyytää huoltajilta lupa oppilashuollon tietojen siirtoon (oppilashuoltorekisteri). Opetuksen järjestämisen kannalta olennainen tieto (esimerkiksi pedagoginen tuki) siirretään uuteen kouluun ilman erillistä lupaa. (rehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, luokanvalvoja). Oppilaan siirtyessä saman kunnan sisällä eri kouluun lupaa oppilashuollon tietojen siirtoon ei tarvita.
- Oppilasta opettavat opettajat seuraavat oppilaan menestymistä ja käyttäytymistä ja ohjaavat oppilaan tarvittaessa tukipalvelujen piiriin. Yhteydenpito kotiin. (luokanohjaaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja)

C.1.3. Oppilaan psykososiaalisen hyvinvoinnin seulonta, tuki ja seuranta

- Psykososiaalista tukea tarvitsevien oppilaiden havaitseminen ja ohjaaminen yksilökohtaisen oppilashuollon piiriin (terveydenhoitaja, kuraattori, koulupsykologi, moniammatillinen asiantuntijaryhmä) (huolen havainnut opettaja/henkilökunnan jäsen, oppilas, huoltaja) kts. oppilashuollon ops

C.1.4. Oppilaan fyysisen hyvinvoinnin seuranta ja tuki

- Oppilas kutsutaan ikäkauden mukaisiin ja tilanteen mukaan tarvittaviin tarkastuksiin, joiden perusteella hän saa tarvitsemansa palvelut. (terveydenhoitaja, koululääkäri, hammashuolto)
- Erityisohjauksen tarpeessa (esim. terveydentilansa vuoksi) olevat oppilaat. Seulonta ja ohjaus (terveydenhoitaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja)

C.2. HENKILÖKOHTAINEN OHJAUS

C.2.1. Tutustumiskeskustelu

- Oppilaan elämän- ja kokonaistilanteen kartoittaminen kokonaisuutena (lomake, keskustelu tms.) – herätetään oppilas pohtimaan omaa opiskeluaan yläkoulussa ja tulevaisuuttaan (luokanohjaaja, opinto-ohjaaja)

C.2.2. Opintojen suunnittelu

- Aineenopettajat ja yläkoulun opinto-ohjaaja ohjaavat oppilaita valinnaisaineiden valinnoissa
- Tehdään erityistukea tarvitseville oppimissuunnitelmat (erityisopettaja ja aineenopettaja, opo mukana tarvittaessa)
- Oppimaan ohjaaminen ja opiskelun seuranta (erityisopettaja, aineenopettaja, opinto-ohjaaja)
- Psykososiaaliset ohjauskeskustelut, tarvittaessa ohjaus kuraattorille, terveydenhuoltoon tai sosiaalityöntekijälle (luokanohjaaja, aineenopettajat, erityisopettaja, opinto-ohjaaja)

C.2.3. TET-keskustelu (tarvittaessa)

- Ohjataan oppilasta tekemään valintoja ja pohtimaan omia kiinnostuksen kohteitaan ja vahvuuksiaan (opinto-ohjaaja, aineenopettaja)

C.2.4. Jatko-opintojen suunnittelu

- Opinto-ohjaaja keskustelee päättöluokkalaisten kanssa koulutusvalinnoista ja hakemiseen liittyvistä asioista ja ohjaa tarvittaessa ammatinvalintapsykologille tai muulle asiantuntijalle
- Laaditaan kuntoutussuunnitelmaan liittyvä koulutussuunnitelma tarvittaessa (erityisopettaja/opinto-ohjaaja, huoltaja, eri asiantuntijat tarpeen mukaan)
- Tapaamiset oppilaan ja /tai vanhempien kanssa liittyen oppilaan jatko-opintovaihtoehtoihin (opinto-ohjaaja, huoltaja)

C.3. PIENRYHMÄOHJAUS

C.3.1. Valmentaminen jatko-opintoihin

- Esimerkiksi opon ryhmäkeskustelut 9. luokalla: Esim. samalle paikkakunnalle tai samaan oppilaitokseen haluavat oppilaat keskustelevat yhdessä opon kanssa
- Pääsykokeisiin valmentaminen (opinto-ohjaaja)
- Opintokäynnit niihin oppilaitoksiin, joihin ollaan hakeutumassa (opinto-ohjaaja)

C.3.2. Mahdolliset läksyparkit ja kerhot

- Läksyjen tekeminen/ohjaus koulutyön jälkeen koulun tiloissa

C.4. TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN OHJAUS (TET –OHJAUS)

- 6. luokalla mahdollinen TET esim. vanhemman työpaikalla
- 7. luokalla mahdollinen TET, 1-2 päivää
- 8. luokalla TET 2 päivää – 1 viikko
- 9. luokalla TET 1-2 viikkoa
- Ohjataan oppilaat hankkimaan itse TET –paikkansa – raportointi, haastattelut, itsearviointi (opinto-ohjaaja)
- TET –tulosten ja itsetuntemustestien tulosten tulkinta/analysointi yhdessä oppilaan kanssa (opinto-ohjaaja)
- Koko luokan kanssa mahdolliset yhteiset esitelmät ja keskustelut TET –kokemuksista (ai-
neenopettaja, opinto-ohjaaja)

C.5. KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ

C.5.1. Vanhempainillat

- Mahdollinen seiskojen valinnaisvanhempainilta (huoltaja, rehtori, opinto-ohjaaja, luokanohjaaja, aineenopettaja)
- Muut vanhempainillat ja vanhempien tukeminen (huoltaja, rehtori, opinto-ohjaaja, luokanohjaaja, aineenopettajat, kuraattori, muut toimijat tarpeen mukaan)

C.5.2. Huoltajatapaamiset

- Luokanohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat oppilaan koulusuoriutumista ja pitävät yhteyttä vanhempiin. Aineenopettaja pitää yhteyttä vanhempiin omaan aineeseensa liittyvissä asioissa.
- Moniammatilliset verkostopalaverit tarvittaessa (toimijat tarpeen mukaan)
- Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opiskelun ohjaukseen liittyvät tapaamiset sekä HOJKS:iin liittyvät tapaamiset (oppilas, luokanohjaaja, huoltaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, aineenopettaja, rehtori ym. tarpeen mukaan)

D. OHJAUS OPINTOJEN LOPPUVAIHEESSA

D.1. VALMENTAMINEN JATKO-OPINTOIHIN

D.1.1. Yhteishakuohjaus

- Opinto-ohjaaja antaa yksilöllistä ja ryhmäohjausta jatko-opintoihin liittyen (koko lukuvuosi)
- Yhteishaku (koehaku ja yhteishakulomakkeiden täyttäminen (huoltajan kuuleminen, helmimaaliskuu)
- Ohjataan lukioiden ainevalintakorttien täyttämässä (yhteistyö lukion opinto-ohjaajien kanssa, maaliskuuhuhtikuu)
- Vanhempainillat jatko-opinnoista, tarvittaessa keskustelu vanhempien kanssa (marrastammikuu, opinto-ohjaaja, huoltaja, ammatillisen koulutuksen ja lukion opinto-ohjaajat voivat olla mukana)
- Tarvittaessa käydään pienryhmäkeskusteluja eri paikkakunnille opiskelemaan lähtevien kanssa. Käsitellään ko. paikkakunnan olosuhteita, asumista, vapaa-aikaa ja opiskelua. (opinto-ohjaaja)
- Ohjaus tarvittaessa yhteishaun ulkopuoliseen koulutukseen, esim. opistot

D.1.2. Tutustumiset toiselle asteelle

- Yksilölliset tai yhteiset vierailut toiselle asteelle. Oppilaat käyvät tarvittaessa tutustumassa eri oppilaitoksiin. Yksilölliset pidemmät oppilaitoskäynnit (1-5 päivää) (yläkoulun opinto-ohjaaja, ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja, lukion opinto-ohjaaja)

D.1.3. Vierailijäkäynnit yläkoulussa

- Toisen asteen oppilaitosten koulutustarjonnan sekä alojen esittelyä (opinto-ohjaaja, toisen asteen opinto-ohjaajat, opiskelijat, eri alojen asiantuntijat ja virtuaalivierailut)
- Mahdolliset yrittäjävierailut
- Kelan ja työvoimatoimiston mahdolliset infot ja vierailut

D.1.4. Erityistukea tarvitsevien ohjaus

- Seulotaan ja huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat oppilaat (huoltaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, aineenopettaja, koulupsykologi)
- Oppilaitoskäynnit. Keskustelut alan soveltuvuudesta nuorelle (huoltaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, ammatillisen koulutuksen ohjaava opettaja ja/tai opinto-ohjaaja)
- Hakulomakkeiden täyttäminen (huoltaja, opinto-ohjaaja)
- Testit, koulutuskokeilut, kuntoutussuunnitelmat ja muut jatko-opiskelusuunnitelmat (huoltajat, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaaja, Kela, ammatinvalintapsykologi, koulupsykologi)
- Huoltaja täyttää mahdollisen tiedonsiirtolomakkeen ja antaa luvan tiedon siirtoon toisen asteen oppilaitoksia varten.

D.2. JÄLKIOHJAUS

D.2.1. Toimintaohjeet toiselle asteelle siirtymiseen

- Opinto-ohjaaja antaa oppilaille tietoa ja toimintaohjeen toiselle asteelle siirtymistä varten, jälkiohjauskirje

D.2.2. Ilman opiskelupaikkaa jääneet

- Opetushallituksen Opintopolku -järjestelmään tulee tiedot yhteisvalinnan tuloksista ja ilman koulutuspaikkaa jääneistä.
- Opinto-ohjaaja poimii listoilta opiskelijat, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa ja ottaa yhteyttä oppilaaseen tai huoltajaan ja huolehtii jälkiohjauksesta.

D.2.3. Yhteydenpito toiselle asteelle

- Harkinnanvaraisessa haussa hakeneiden osalta huolehditaan vastaanottavaan oppilaitokseen mm. HOJKS –tietojen siirto. (opinto-ohjaaja, erityisopettaja)
- Osallistutaan syksyllä perus- ja toisen asteen yhteiseen nivelvaihepäivään. (perusasteen opinto-ohjaaja, erityisopettaja, toisen asteen edustajat)

D.3. TYÖELÄMÄYHTEYDET

- Mahdollinen tutustuminen työvoimatoimiston palveluihin
- Vuosittain järjestettävät messut yhteistyössä toinen aste, työ- ja elinkeinohallinto sekä työnantajat
- Ohjaus kesätöiden hakemiseen (opinto-ohjaaja, nuorisotoimi ja muut yhteistyötahot tarvittaessa)